

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. VII. Vtrum ad nunquam peccandum venialiter requiratur speciale
privilegium, & cui fuerit concessum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

hilominus sententia negans videtur probabilior, & principiis supra statutis conformior: nam supra art. 4. ostendimus hominem lapsum non posse, absque speciali auxilio, præceptum dilectionis Dei ut authoris naturæ observare: Ergo nec potest absque speciali gratia peccatum omissionis hujus præcepti vitare. Diximus etiam supra valde probabile esse, hominem lapsum non posse quædam alia præcepta difficilia legis naturalis sine gratia adimplere, ut præceptum castitatis, urgente gravi tentatione & occasione, juxta illud Sapient. 8. *Sci vi quoniam aliter non possum esse continens, nisi Deus det*: cum enim hujusmodi actus sit arduus & difficilis, superat vires hominis infirmi: Ergo similiter urgente gravi tentatione, homo lapsus non poterit, absque speciali auxilio, vitare peccatum luxuriæ, nec per consequens singulos actus peccati. Unde ad testimonia D. Thomæ dicendum est, vel ipsum loqui solum de peccatis quæ sunt contra observantiam præceptorum faciliū; vel si loquatur etiam de illis, quibus præcepta difficilia legis naturæ violantur, solum excludere necessitatem gratiæ habitualis, non vero auxilij specialis; ait enim: *Antequam hominis ratio, in qua est peccatum mortale, reparatur per gratiam justificantem &c.* Ad rationem verò subjunctam, concessio Antecedente, nego Consequentiam: nam quod homo lapsus non possit sine gratia singula peccata mortalia vitare, non provenit ex parte objecti peccati, trahentis per modum naturæ, sed ex corruptione naturæ, & infirmitate potentie per peccatum debilitatæ, quæ non potest actus difficiles & arduos, etiam ordinis naturalis, elicere, nisi per gratiam roboretur & adjuvetur.

ARTICULVS VII.

Vtrum ad nunquam peccandum venialiter requiratur speciale privilegium, & cui fuerit concessum?

§. I.

Prima pars quæstii resolvitur.

317. **D**ico primò: Homo in statu naturæ lapsæ, quantumcumque sit iustus & sanctus, non potest ex vi auxiliorum quæ communi lege gratiæ annectuntur, omnia peccata venialia per totam vitam, vel per longum tempus vitare: sed ad hoc specialissimo auxilio, seu privilegio indiget. Ita communiter tenent Theologi cum S. Thoma hic art. 8. licet Vega lib. 14. in Tridentinum cap. 21. repugnare videatur: docet enim posse quemlibet iustum, cum auxiliis quæ communi lege gratiæ annectuntur, abstinere toto tempore vitæ ab omni veniali, quamvis nullus id de facto fuerit consecutus. Durandus verò in 2. distinctione 28. quæst. 3. & Conradus hic art. 8. nostram conclusionem limitant ad peccata venialia quæ sunt ex indeliberatione, & asserunt alia quæ sunt venialia ex suo genere, sive ex objecto (ut furtum leve, mendacium iocosum, verbum otiosum) posse toto vitæ tempore absque speciali privilegio vitari.
318. Nostra tamen conclusio aperte colligitur ex variis Scripturæ testimoniis, quibus asseritur nullum esse iustum, quantumlibet gratiæ ornatum, qui aliquando non peccet: 2. Paralip. 6. *Nec enim est homo qui non peccet.* Jacobi 3. *In multis offendimus omnes.* Psal. 31. *Remisisti iniquitatem pecca-*

A *ti mei: pro hac (scilicet peccati remissione) orabit ad te omnis sanctus.* Primæ Joan. 1. *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus &c.* Quod testimonium explicans Concilium Milevitanum cap. 6. ait: *Quisquis sic accipiendum putaverit, ut dicat propter humilitatem dici nos habere peccatum, non quod verè ita est, anathema sit.* Et cap. 7. & 8. idem dicitur de verbis illis orationis Dominicæ: *Dimitte nobis debita nostra*, illa scilicet dicere sanctos non solum pro aliis, sed etiam pro seipsis, & non solum humiliter, sed etiam veraciter. In Tridentino etiam sess. 6. cap. 11. dicitur: *Licet in hac mortali vita, quantumvis sancti & iusti, in levibus saltem & quotidianis, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti: nam iustorum illa vox est & humilis, & verax, dimitte nobis debita nostra.* Et postea ex eadem doctrina hanc definitionem confecit can. 23. *Si quis hominem semel justificatum dixerit posse in tota vita, peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali privilegio, quemadmodum in Beata Virgine tenet Ecclesia, anathema sit.*

Favent etiam SS. Patres, præsertim Augustinus, variis in locis: nam lib. 1. contra duas Epist. Pelag. cap. 14. hæc scribit: *Multi baptizati fideles sunt sine crimine; sine peccato autem in hac vita neminem dixerim, quantumlibet Pelagiani, quia hæc dicimus, adversum nos insensur & dirumpantur insani: non quia aliquid peccati remaneat, quod in baptismo non remittatur, sed quia in nobis, in hujus vitæ infirmitate manentibus, quotidie fieri non quiescunt, quæ fideliter orantibus, & misericorditer operantibus, quotidie remittantur. Hæc est fidei Catholica sanitas, quam Sanctus ubique seminat Spiritus, non pravitas hæretice vanitas, & presumptio spiritus.* Et libro de natura & gratia cap. 39. ait: *Si omnes sanctos & sanctas, dum hic viverent, congregare possumus, & interrogare utrum essent sine peccato, una voce clamarent: si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est.* Unde de spiritu & lit. cap. ultimo asserit quod quamlibet, vel quantumlibet in hac vita potuerimus definire iustitiam, nullus in ea est hominum, qui nullum habeat omnino peccatum. Et de bono persever. cap. 2. *Tria sunt (inquit) quæ maxime adversus Pelagianos Catholica defendit Ecclesia: quorum est unum, gratiam Dei non secundum meritum nostram dari. Alterum est, in quantumcumque iustitia, sine qualibuscumque peccatis in hoc corruptibili corpore neminem vivere. Tertium est, obnoxium nasci hominem peccato primi hominis, & vinculo damnationis obstrictum.* Denique idem S. Doctor toto libro de perfectione iustitiæ refellit quædam Celestij argutias, seu ratiocinationes, quibus astruere conabatur, posse nos in hac corruptibili vita, ad eam venire iustitiæ perfectionem, ut sine omni prorsus vivamus peccato; ostendens neminem id unquam assecutum, vel assecuturum, ne per gratiam quidem, quam Deus hic præcipuis etiam sanctis suis præstare sit solitus; cum Pelagius & Celestius libero id etiam tribuerent arbitrio. Unde cap. 4. sic ait: *Quia peccavit voluntas, secuta est peccantem peccatum habendi dura necessitas, donec tota sanetur infirmitas, & accipiatur tanta libertas, in qua, sicut necesse est, permaneat beatè vivendi voluntas, ita ut sit etiam bene vivendi, & nunquam peccandi, voluntaria felixque necessitas.*

Similia docet Bernardus, præsertim in serm. de cœna

cena Domini, ubi verba illa Christi expendens, Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sic ait: Lotus est qui gravia peccata non habet, cuius caput, id est intentio, & manus, id est operatio & conversatio, munda est: sed pedes, qui sunt anime affectiones, dum in hoc pulvere gradimur, ex toto mundi esse non possunt, quin aliquando vanitati, aliquando voluptati, aut curiositati, plusquam oportet cedat animus vel ad horam: in multis enim offendimus omnes. Huiusque rationem supra assignaverat, dicens: In casu primi hominis cecidimus omnes: cecidimus autem super acervum lapidum, & in luto; unde non solum inquinati, sed etiam vulnerati & graviter quassati sumus: lavari quidem cito possumus, ad sanandum vero opus est curatione multā.

320. Eadem ratione utitur S. Thomas hic art. 8. ubi sic discuit: In quo quidem statu (naturæ lapsæ) potest homo abstinere ab omni peccato mortali, quod in ratione consistit, non autem potest abstinere ab omni peccato veniali: propter corruptionem inferioris appetitus sensualitatis, cuius motus singulos quidem ratio reprimere potest (& ex hoc habent rationem peccati & voluntarij) non autem omnes: quia dum uni resistere nititur, forsassis alius insurgit, & etiam quia ratio non semper potest esse pervigil ad huiusmodi motus vitandos.

321. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Ut homo iustus possit omnia venialia collectivè usque ad mortem cavere, necessario requiritur, quod vel ligetur, vel extinguatur fomes peccati: At ex vi auxiliorum, quæ communi lege gratiæ annexuntur, nec ligatur, nec extinguatur fomes: Ergo ex vi illorum non potest homo iustus omnia peccata venialia collectivè vitare. Minor est certa: tum quia in sola Beatiſſima Virgine, ob dignitatem matris, fomitis ligato aut extincto agnoscitur à Theologis: tum etiam quia in omnibus iustis manet rebellio appetitus ad agnem, ut docet Tridentinum. Major verò suadetur: Nisi extinguatur, vel saltem ligetur fomes peccati, ex corrupto appetitu, & ulcere concupiscentiæ, insurgunt frequentes motus circa sensibilia, rationi non conformes: At inter tot conflictus non potest homo se immunem à peccato servare, nam quando uni resistere nititur, alter insurgit, nec potest ratio esse in continua vigilia: Ergo non nisi extincto aut ligato fomite, potest homo iustus diu à peccato veniali abstinere.

322. Dices, hanc rationem D. Thomæ probare quidem, hominem iustum, sine speciali auxilio, seu privilegio, non posse diu vitare omnia peccata venialia, quæ defectu plenæ advertentiæ & deliberationis committuntur, sed non convincere de aliis quæ fiunt cum plena deliberatione, & quæ sunt venialia ex suo genere, sive ex objecto: Ergo homo iustus ista saltem absque speciali privilegio vitare poterit. Consequentia manifesta est. Antecedens probatur. D. Thomas ex defectu attentionis & vigiliæ probat hominem non posse vitare omnia venialia: Sed defectus attentionis solum contingit in venialibus, quæ sunt talia ex indeliberatione: Ergo ratio D. Thomæ solum convincit de istis venialibus, non verò de aliis quæ sunt venialia ex objecto, & parvitate materiæ.

323. Propter hanc instantiam, Durandus & Conradus, ut supra retulimus, limitant nostram conclusionem ad sola venialia quæ fiunt ex indeliberatione, & docent hominem, in statu naturæ lapsæ, cum communibus auxiliis gratiæ posse vitare omnia peccata venialia ex genere, vel ex parvitate ma-

teriarum: quam sententiam non improbabilem iudicant plures ex nostris Thomistis, ut Soto lib. 3. de natura & gratia cap. 4. Martinez, Curiel, & Joannes à S. Thoma in commentario huius articuli. Sed alia opinio, asserens nec etiam omnia venialia ex genere, aut ex levitate materiæ, posse hominem iustum diu vitare cum gratia, & auxiliis de lege ordinaria ei annexis, multò probabilior est: tum quia Scriptura, Concilia, & Patres supra relati, absolute loquuntur de peccatis venialibus, sine aliqua distinctione: tum etiam quia ipsa quoque venialia ex genere & levitate materiæ dicuntur quotidiana, quæ facile committuntur, & passim occurrunt viris iustis. Addo quod ratio D. Thomæ etiam de istis convincit: etenim fomes peccati, & deordinatio appetitus sensitivi, non solum est causa, vel occasio, ut homo ex imperfecta deliberatione peccet, sed etiam ut stante perfectâ deliberatione frequenter trahatur à passione aliqua appetitus ad consentiendum venialibus ex genere aut parvitate materiæ, & ut non semper firmiter, etiam in levibus, rationi adhæreat. Unde ad instantiam negandum est Antecedens. Ad cuius probationem dicendum, quod defectus vigiliæ non est causa adæquata omnium venialium: sed radix & origo eorum traditur à Divo Thoma adæquatè, dum assignat pro huiusmodi causa appetitum sensitivum non omnino sanatum, seu rationi plenè non subditum: ex hoc enim, tanquam ex vera & adæquata causa, provenit quod homo in natura lapsa omnia venialia longo tempore vitare nequeat, prout ly omnia includit tam ea quæ sunt talia ex genere, quam ea quæ sunt talia ex subreptione: sicut contra in statu integritatis, seu iustitiæ originalis, quia ratione doni integritatis appetitus sensitivus erat plenè rationi subditus, homo non solum poterat vitare omne peccatū veniale, sed nec poterat peccare venialiter, ut in Tract. de peccatis fuse ostendimus.

324. Dico secundò: per parvum temporis spatium potest homo iustus, cum auxilio quod secundum legem ordinariam datur, esse sine peccato veniali. Probatur: Potest iustus per sacramentum penitentię, vel per ferventissimum charitatis actum, consequi remissionem omnium venialium, & aliquo tempore in hoc statu manere, cum non semper occurrant occasiones peccandi, nec appetitus sensitivus semper in actus deordinatos prorumpat: Ergo potest iustus brevi aliquo tempore esse immunis ab omni peccato veniali. Unde D. Hieronymus lib. 1. adversus Pelag. cap. 1. versus finem, sic ait: Hoc & nos dicimus posse hominem non peccare, si velit, pro tempore, pro loco, pro imbecillitate corporea, quandiu intensus est animus, quandiu chorda nullo vitio laxatur in cithara: quod si paululum remiserit, quomodo qui adverso flumine lembum trahit, si remiserit manus, statim retro labitur, & fluentibus aquis quò non vult ducitur, sic humana conditio, si paululum se remiserit, discit fragilitatem suam, & multa se non posse cognoscit. Idem docet Augustinus lib. de natura & gratia cap. 62. ubi etiam in huius veritatis confirmationem, Ambrosium, Chrysostomum, Hilarium, & alios SS. Patres adducit. Favet etiam S. Thomas 3. p. quæst. 79. art. 4. ad 2. ubi exponens illud 1. Ioan. 1. Si dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus &c. ait: Hoc non est intelligendum, quin aliquā horā possit homo esse absque omni reatu peccati venialis, sed quia vitam istam sancti non ducunt sine peccatis venialibus.

Disp. 2.
art. 5.

324.

325. Sed difficile est assignare spatium temporis, quo possit iustus absque veniali perseverare. Vega & Soto integrum diem assignant, Martinez ait aliquos sanctos fuisse in extasi per duos vel tres dies, in Dei amore & contemplatione persistentes, & rationabile esse, toto illo tempore eos ab omni veniali liberare. Cuiusmodi verò asserit viros iustos & sanctos ad summum posse per spatium trium vel quatuor horarum sine veniali permanere: tum quia facillimum est incidere in venialia ex subreptione: tum etiam quia Concilia & SS. Patres peccata venialia quotidiana appellant, quia quotidie committuntur. Unde Augustinus homil. 2. in Apocal. ait: *Non tantum laici, sed etiam sacerdotes, una die esse non debent sine poenitentia, quia nullus dies est, in quo homo possit esse sine peccato.*

§. II.

Difficile argumentum solvitur.

326. Contra primam conclusionem obijci solet difficile argumentum, quod potest sic breviter proponi. Nullus peccat in eo quod vitare non potest, ut ait Augustinus lib. 3. de lib. arbit. cap. 18. At si homo in statu naturæ lapsæ indigeret speciali auxilio, seu privilegio, ad vitanda omnia peccata venialia, ea non posset vitare; cum Deus non sit paratus tale privilegium omnibus dare: Ergo non posset ei ad culpam imputari, quod omnia peccata venialia non vitaret.

327. Respondent aliqui, quod licet homo in statu naturæ lapsæ non possit omnia venialia vitare, ei tamen ad culpam imputatur quod omnia venialia non vitet, quia talis impotentia est ipsi voluntaria, saltem in capite, ratione culpæ originalis, ex qua fuit relicta.

328. Sed hæc solutio displicet: Primò quia licet voluntarium in capite ad culpam originalem sufficiat, ad actualem tamen, seu personalem (qualis est culpa venialis) requiritur voluntarium voluntate personæ, ut declarat S. Doctor in 2. dist. 30. quæst. 1. art. 2. in corp. his verbis: *Oportet quod secundum hoc quod aliquid rationem culpæ habet, secundum hoc ratio voluntarij in ipso reperitur: sicut autem est quoddam bonum quod respicit naturam, & quoddam quod respicit personam, ita etiam est quedam culpa naturæ, & quedam personæ. Unde ad culpam personalem requiritur voluntas personæ, sicut patet in culpa actuali, quæ per actum personæ committitur; ad culpam verò naturæ (id est originalem) non requiritur nisi voluntas in natura illa.*

329. Secundò, Si hæc solutio & doctrina valeret, sequeretur omnes motus sensualitatis, etiam eos qui primò primi appellantur; infidelitatem quoque negativam, & ignorantiam invincibilem, esse peccata, & homini ad culpam imputari; cum hæc à peccato originali proveniant, subindeque in capite voluntaria sint: Sed hoc dici nequit, utin disputatione de probabilitate articulo ultimo fusè ostendimus: Ergo &c. Hæc ergo solutio rejecta.

330. Respondeo, ut peccata venialia imputentur hominibus iustis, non opus esse ut Deus det, aut paratus sit dare auxilium sufficiens ad vitanda omnia collectivè, sed satis esse, ut det auxilium ad vitanda omnia divisivè, & seorsim, ac in particulari; nam peccata semper se offerunt vitanda divisivè, & seorsim, ac in particulari, non verò simul & collectivè. Solutio est D. Thomæ supra quæst. 74. art. 3. ad 2. ubi sic ait: *Corruptio fomiis non*

A impedit quin homo rationabili voluntate possit reprimere singulos motus inordinatos sensualitatis, si presentiat, puta diveriendo cogitationem ad alia. Sed dum homo cogitationem ad aliud divergit, potest etiam circa illud aliquis inordinatus motus insurgere: sicut cum aliquis transfert cogitationem suam à delectationibus carnis, volens concupiscentiæ motus vitare, ad speculationem scientiæ, insurgit quandoque aliquis motus inanis gloriæ impræmeditatus: & ideo non potest homo vitare omnes huiusmodi motus, propter corruptionem prædictam: sed hoc solum sufficit ad rationem peccati voluntarij, quod possit vitare singulos. Idem docet hic art. 8. in corp. his verbis: *Huius (scilicet appetitus sensitivi) motus singulos ratio reprimere potest (& ex hoc habent rationem peccati & voluntarij) sed non omnes. Item 3. contra Gent. cap. 160. Licet (inquit) ille qui est in peccato, non habeat hoc in propria potestate quod omnino vitet peccatum, habet tamen nunc vitare hoc vel illud peccatum: unde quodcumque committit, voluntarie committit, & ita non immerito ei imputatur ad culpam.*

Dices: Homo iustus non solum tenetur vitare singula peccata venialia, sed etiam omnia collectivè: Ergo cum nullus teneatur ad impossibile, opus est ut omnia venialia collectivè vitare possit, saltem cum auxilio gratiæ, quod Deus sit paratus conferre.

C Respondeo non dari præceptum respiciens omnia venialia collectivè: etsi enim in Scriptura præcipitur in communi ut non peccemus, hoc tamen præcipitur ratione singulorum peccatorum, quæ tenemur vitare, quia (ut supra dicebamus) peccata semper se offerunt vitanda divisivè & seorsim, non verò simul & collectivè. Addunt aliqui quod ut homo possit à Deo obligari ad totam collectionem peccatorum venialium vitandam, sufficit quod ad illam habeat potentiam physicam invigilantiæ, ex communi lege paratam, & ad singula collectionis potentiam moralem.

Instabis: Homo habet naturalem necessitatem existendi in aliquo loco indeterminatè, cum libertate existendi in hoc vel in illo determinatè, & tamen non potest obligari ad non existendum in aliquo loco, & si de facto prohiberetur illi alicubi existere, non peccaret alicubi existendo, propter illam necessitatem: Ergo pariter si homo in statu naturæ lapsæ habeat necessitatem incidendi in aliquod peccatum veniale indeterminatè, etsi quodlibet in particulari possit vitare, non poterit obligari ad non peccandum venialiter.

Respondeo concessio Antecedente, negando consequentiam, & paritatem: duplex enim inter illud exemplum, & id de quo agimus, reperitur discrimen. Primum est, quod ex natura rei est necessarium hominem existere in aliquo loco; hoc enim provenit ex natura corporis, quod nequit esse extra omnem locum: at verò necessitas incidendi in aliquod peccatum veniale, non oritur ex natura rei, nec ex parte ipsorum peccatorum (illa enim sunt secundum se nata evitari) sed provenit ex infirmitate naturæ, per peccatum originale corruptæ: esset autem durum aliquem obligare ad aliquid, secundum se & ex natura rei impossibile, sive prohibere quod necessariò & ex natura rei debet evenire; secus verò id quod secundum se non est impossibile. Secundum discrimen est, quod in exemplo adducto illud commune quod necessitat, semper est conjunctum exercitio circa aliquod singulare determinatum; quilibet

enim in exercitio in aliquo determinato loco existit; sicque duplex est ibi necessitas, una circa commune, & altera circa continuum exercitium alicujus particularis: At verò in nostro casu est una tantum necessitas ad peccandum ut sic, sed non ad existendum continuo in exercitio alicujus peccati venialis, & ita datur perfecta libertas circa singula peccata venialia; cum tamen in exemplo adducto non sit omnino perfecta libertas circa singulalia.

334. Urgebis: Injusta esset lex quæ præciperet reddi plura tributa, quorum singula reddere esset possibile, non verò omnia collectivè: nam idcirco Hebræi conquerebantur Exodi 5. *Palea non datur nobis, & lateres similiter imperantur: en famuli tui flagellis cedimus, & injustè agitur contra populum tuum.* Ergo similiter, si cum auxiliis gratiæ quæ de lege communi conceduntur, non possumus omnia peccata venialia collectivè vitare, injusta erit lex Dei, quæ omnia collectivè vitari præcipit.

335. Confirmatur: Deus non potest præcipere Angelo, ut in omnibus collectivè instantibus horæ unius, unum actum dilectionis eliciat, quia licet moraliter sit possibile elicere talem actum in singulis instantibus divisivè, non tamen in omnibus collectivè: Ergo neque poterit præcipere ut vitemus omnia peccata venialia collectivè, si tantum divisivè id possumus; & si præcipit, est signum quod possumus.

336. Ad instantiam respondetur, concessio Antecedente, negando consequentiam, & paritatem: est enim manifestum discrimen inter illud exemplum de tributis, & id de quo in præfenti agimus; quia soluto uno & alio, per continuum solutionem exhauriuntur opes, & tandem deficit potentia physica & moralis ad solvenda reliqua, etiam divisim: hic autem postquam vitavimus unum peccatum veniale, non exhauritur potentia physica & moralis ad vitanda alia divisivè, sed potius perficitur & augetur.

337. Ad confirmationem negatur etiam consequentia & paritas: differentia est, quia vitari omnia peccata venialia collectivè, est possibile physicè, seu absolutè & simpliciter, & solum impossibile moraliter & secundum quid: at Angelum in omnibus collectivè instantibus unius horæ elicere unum actum dilectionis, est simpliciter impossibile, quia aliàs numerarentur sigillatim infinita instantia horæ: de quo in 3. physicorum.

338. Ex his intelliges quid sit dicendum de eo, qui vovet se non peccaturum venialiter per totam vitam: si enim promittat vitare omnia peccata venialia collectivè, tale votum erit inane & irritum, quia est de re moraliter impossibili, sine speciali auxilio seu privilegio, quod Deus non est paratus omnibus dare: si verò intendat solum se obligare ad vitanda singula venialia, votum tenebit, cum illud sit physicè & moraliter possibile, cum auxiliis gratiæ quæ de lege ordinaria conceduntur.

§. III.

Alia difficultas expeditur.

339. Dico tertio, privilegium vitandi omnia venialia collectivè, Beatissimæ Virgini fuisse concessum, non verò alicui alteri Sancto: licet aliqui speciale privilegium habuerint vitandi omnia venialia collectivè in aliqua certa & determinata materia.

Prima pars est certa de fide, definita in Trident. Tom. IV.

A tino sess. 6. can. 23, suprâ citato, ubi asseritur Ecclesiam semper ita sensit. Eam etiam docent S. Augustinus cap. 36. de natura & gratia, & D. Thomas 3. p. quæst. 27. art. 3. & 4. omnesque ejus Interpretes ibidem.

340. Secunda pars verò, quæ asserit privilegium istud nulli alteri Sancto fuisse concessum, & quæ est contra Catharinum lib. 2. de prædestin. ubi docet quosdam viros Sanctos, quos appellat insigniter prædestinatos, à mortali & veniali per totam vitam fuisse præservatos; quod specialiter asserit de Jeremia, & S. Joanne Baptista, qui fuerunt sanctificati in utero matris: hæc inquam, secunda pars conclusionis probatur, & simul impugnatur opinio Catharini: Tum quia sine maximo fundamento, ex Conciliis vel Patribus desumpto, nullus est excipiendus ab illa regula generali Scripturæ, *Non est homo qui non peccet*; nullus autem sanctorum, nequidem Jeremias, vel S. Joannes, à Conciliis, & SS. Patribus ab illa regula excipitur: Tum etiam, quia exceptio firmat regulam in oppositum: unde eam Concilium Tridentinum, & D. Augustinus, locis citatis, ab illa communi regula solam B. Virginem excipiant, dicendum est omnes alios in ea includi.

341. Confirmatur: Si aliquibus sanctis tale privilegium esset concessum, maxime Apostolis, qui primitias spiritus acceperunt (ut inquit Paulus ad Roman. 8.) & ad majorem dignitatem inter ceteros sunt electi, ut scilicet immediatè accipientes à Christo, aliis traderent quæ pertinent ad salutem, ita ut in eis Ecclesia quodammodo fundaretur, ut ibidem ait S. Thomas: Sed illi privilegium vitandi omnia venialia non habuerunt, etiam post acceptum Spiritum Sanctum; cum ab eo tempore in levia peccata inciderint, ut patet de Petro qui fuit reprehensus à Paulo, quia reprehensibilis erat, ut ipse inquit ad Galatas 2. Ergo nulli Sanctorum, præterquam B. Virgini, privilegium vitandi omnia venialia fuit concessum.

342. Quod verò probabile sit, aliquos Sanctos habuisse privilegium vitandi omnia venialia in aliqua certa & determinata materia (ut in tertia parte conclusionis asseritur) patet: multi enim pie existimant D. Joannem Baptistam fuisse immunem à peccatis venialibus quæ sermone committuntur, puta mendaciis, vaniloquiis, seu verbis otiosis, quia illa specialiter repugnant officio Prædicatoris & Præcursoris. Unde Ecclesia in ejus hymno decantat:

*Antra deserti teneris sub annis,
Civium turmas fugiens petisti,
Ne levi saltem maculare viam
famine posses.*

E Similiter multi pie credunt, B. Josephum habuisse privilegium non peccandi etiam venialiter in materia castitatis, saltem ab eo tempore quo B. Virgini fuit desponsatus; decebat enim sponsum hujus purissimæ Virginis, cum qua familiariter conversabatur, esse purissimum, & omni prorsus libidinis motu carere. Refert etiam D. Gregorius lib. 2. Dialog. cap. 2. S. Benedictum nunquam sensit rebellionem carnis, postquam se inter spinas volutavit. Quod pariter de Angelico nostro Doctore asseritur, ab eo tempore quo ab Angelis castitatis cingulo fuit præcinctus. Illum etiam nunquam peccasse venialiter in materia superbiæ Ecclesia apertè declarat, dum in ejus officio, illius encomia celebrans, canit:

O munus Dei gratia,
Vincens quodvis miraculum,
Pestifera superbia
Nunquam persensit stimulum!

343. Contra primam partem conclusionis, in qua diximus privilegium vitandi omnia venialia collectivè, B. Virgini fuisse concessum, objici potest: B. Virgo recitabat orationem dominicam, subindeque hæc verba, *Dimitte nobis debita nostra*, verè pronunciabat: Ergo habebat aliqua peccata venialia, quæ sibi dimitti postulabat. Unde Chrysostomus homil. 45. in Matth. docet illam ex motu ambitionis, seu vanæ gloriæ, Filio suo dixisse, *Vinum non habent*. Et D. Augustinus lib. quæstionum novi & veteris testamenti quæst. 73. videtur docere, eam habuisse in morte Christi dubitationem fidei.

344. Respondet quod B. Virgo orans nomine totius Ecclesiæ, verè dicere potuit, *Dimitte nobis debita nostra*. Vel quod potuit hanc precatiunculam facere in persona propria, quatenus nempe peccata dicuntur nobis dimitti, à quibus Dei gratiæ præservamur. Hinc est memorabilis illa Augustini sententia 2. confess. cap. 7. *Gratia tua Domine depono quod peccata mea tanquam glaciem solvisti; gratia tua etiam depono quæcumque mala non feci; omnia dimissa mihi esse fateor; & quæ mea sponte feci, & quæ te duce non feci*.

345. Ad Chrysostomum respondet D. Thomas 3. p. quæst. 27. art. 4. ad 3. ipsum vel excessisse quantum ad hoc, vel hoc dixisse sequendo aliorum sententiam. Ad Augustinum verò respondet ibidem ad 2. illum esse intelligendum, non de dubitatione circa fidem culpabili, sed de stupore quodam ex admiratione causato, quæ verum Deum in carne assumptam pati & mori mirabatur. Addo quod liber ille quæstionum novi & veteris testamenti non est Augustini, ut in Tractatu de statibus naturæ humanæ ostendimus.

Disp. 1.
art. 3.

ARTICULVS VIII.

Utrum ad finaliter perseverandum requiratur speciale donum, à gratia & auxiliis eam concomitantibus distinctum, & in quo formaliter consistat?

§. I.

Quibusdam præmissis, referuntur sententia.

346. Notandum primò cum D. Thoma hic art. 10. & 2. 2. quæst. 137. art. 4. perseverantiam dupliciter sumi; uno modo pro habitu virtutis inclinante voluntatem ad perseverandum, seu non deficiendum in bono incepto: alio modo pro ipso actu perseverandi, seu ipsâ actuali executione perseverantiæ. De perseverantia primo modo sumpta eleganter disserit D. Bernardus in quadam Epistola, ubi sic eam describit: *Perseverantia est unica filia summi Regis, finis virtutum, earumque consummatio, totiusque boni repositorium. & virtus sine qua nemo videbit Deum. Absque perseverantia, nec qui pugnat, victoriam, nec victor palmam consequitur. Hæc nedum nuxix ad meritum, sed etiam mediatrix ad premium. Soror est patientiæ, constantiæ filia, amica pacis, amicitiarum nodus, unanimiatis vinculum, sanctitatis propugnaculum. Tolle perseverantiam, nec*

A obsequium mercedem habet, nec beneficium gratiam, vel laudem sortitudo. Denique, hæc sola (ut dicit Augustinus) informat meritum, remunerat currentem, coronat pugnantem, & cunctos ad portum conducit. Unde Gregorius Magnus lib. 1. Moral. cap. 21. *In cassum* (inquit) bonum agitur, si ante terminum vita deferatur: quia & frustra velociter currit, qui priusquam ad metas veniat, deficit. Hinc est enim quod de reprobis dicitur: *Va qui perdidit sustinentiam*. Joseph, qui inter fratres justus perseverasse dicitur usque in finem, solus talarem tunicam habuisse perhibetur: nam quid est talaris tunica, nisi actio consummata? Quasi protensa tunica talum corporis operit, cum bona actio ante Dei oculos usque ad vitam nos terminum regit. Hinc est quod per Moysen caput & caudam hostia in altari offerre precipimur, ut videlicet omne bonum quod incipimus, etiam perseveranti fine compleamus.

B Observant etiam aliqui Scripturæ Interpretes, quod olim Deo offerebantur non tantum primitiæ, sed etiam & decimæ, quia ab ipso non tantum est inchoatio bonorum operum, per primitias significata, sed etiam perseverantia in eis, designata per decimas. De quo vide Glossam Genes. 14. ad illa verba: *Et dedit ei decimas*.

Notandum secundò, quod perseverantia sumpta pro actu, potest sumi dupliciter; vel pro continuatione in gratia longo tempore, abstrahendo ab hoc quod continetur usque ad mortem: vel pro permanentia in gratia usque ad finem vite inclusivè, quæ *Perseverantia finalis* appellatur. De perseverantia primo modo sumpta egimus supra art. 6. conclus. 3. ubi ostendimus hominem justum, ut diu abstineat à peccatis mortalibus, & in bonis operibus perseveret, præter gratiam habitualement indigere speciali auxilio: unde superest nobis hic agendum de finali perseverantia, de qua S. Doctor articulo ultimo hujus quæstionis disserit. Sed

Notandum tertio, quod perseverantia finalis potest esse duplex. Prima quando quis brevi tantum tempore in gratia perseverat, sed tamen quia in hoc brevi intervallo contingit eum mori, dicitur in finem usque perseverasse: quo sensu bonus latro in gratia perseveravit, licet modico tempore in ea fuerit. Secunda est, quando quis longo tempore in gratia perseverat, & eam usque ad finem vite inclusivè conservat.

His præmissis, & relicto errore Pelagij & Celestij, asserentium hominem ex viribus naturæ posse perseverare in gratia usque ad finem, cum ex naturalibus possit non peccare, & omnia legis mandata observare, ut refert D. Augustinus Epist. 94. tres circa propositam difficultatem reperio sententias.

E Prima est Massiliensium, qui dicebant gratiam quidem esse necessariam ut homo perseveret usque in finem, eam tamen non esse distinctam, sed eandem numero cum gratia quæ quis potest perseverare; atque adeo dari omnibus donum perseverantiæ, etiam si actu & de facto non perseverent. Ita de illis refert Hilarius Arelatenensis in Epistola ad Augustinum, cujus verba infra referemus.

Secunda est quorundam Catholicorum, qui licet admittant requiri speciale donum ad perseverandum finaliter, quando quis longo tempore ante mortem in gratia perseverat, secus tamen quando brevi tempore post acceptam gratiæ eum mori contingit. Unde illi non existimant requiri speciale donum ad perseverantiam, præcisè ex eo